

BOYCOTT

Zo wonen we

Jiří
Dvořák

Daniela
Olejníková

Iedereen heeft wel iets dat hij niet kan.

De heremietkreeft kan zich bijvoorbeeld niet verdedigen, terwijl velen zijn zachte lijf lekker vinden. Een mantelanemoon kan weer niet rennen. Eigenlijk kan hij niet eens echt lopen.

En dus hebben die twee besloten om samen te werken.

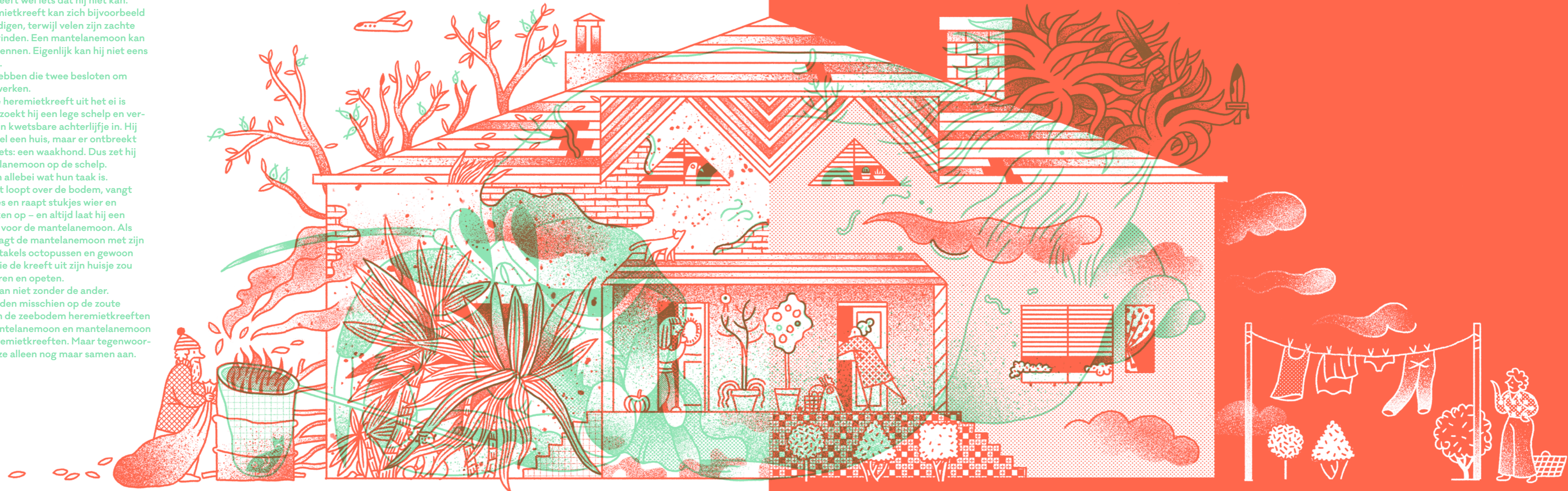
Zodra de heremietkreeft uit het ei is gekropen, zoekt hij een lege schelp en verbergt er zijn kwetsbare achterlijfje in. Hij heeft nu wel een huis, maar er ontbreekt nog altijd iets: een waakhond. Dus zet hij een mantelanemoon op de schelp.

Ze weten allebei wat hun taak is.

De kreeft loopt over de bodem, vangt kleine visjes en raapt stukjes wier en naaktslakken op – en altijd laat hij een hapje over voor de mantelanemoon. Als dank verjaagt de mantelanemoon met zijn giftige tentakels octopussen en gewoon iedereen die de kreeft uit zijn huisje zou willen sleuren en opeten.

De een kan niet zonder de ander.

Ooit leefden misschien op de zoute weiden van de zeebodem heremietkreeften zonder mantelanemoon en mantelanemoon zonder heremietkreeften. Maar tegenwoordig tref je ze alleen nog maar samen aan.

De heremietkreeft en de mantelanemoon

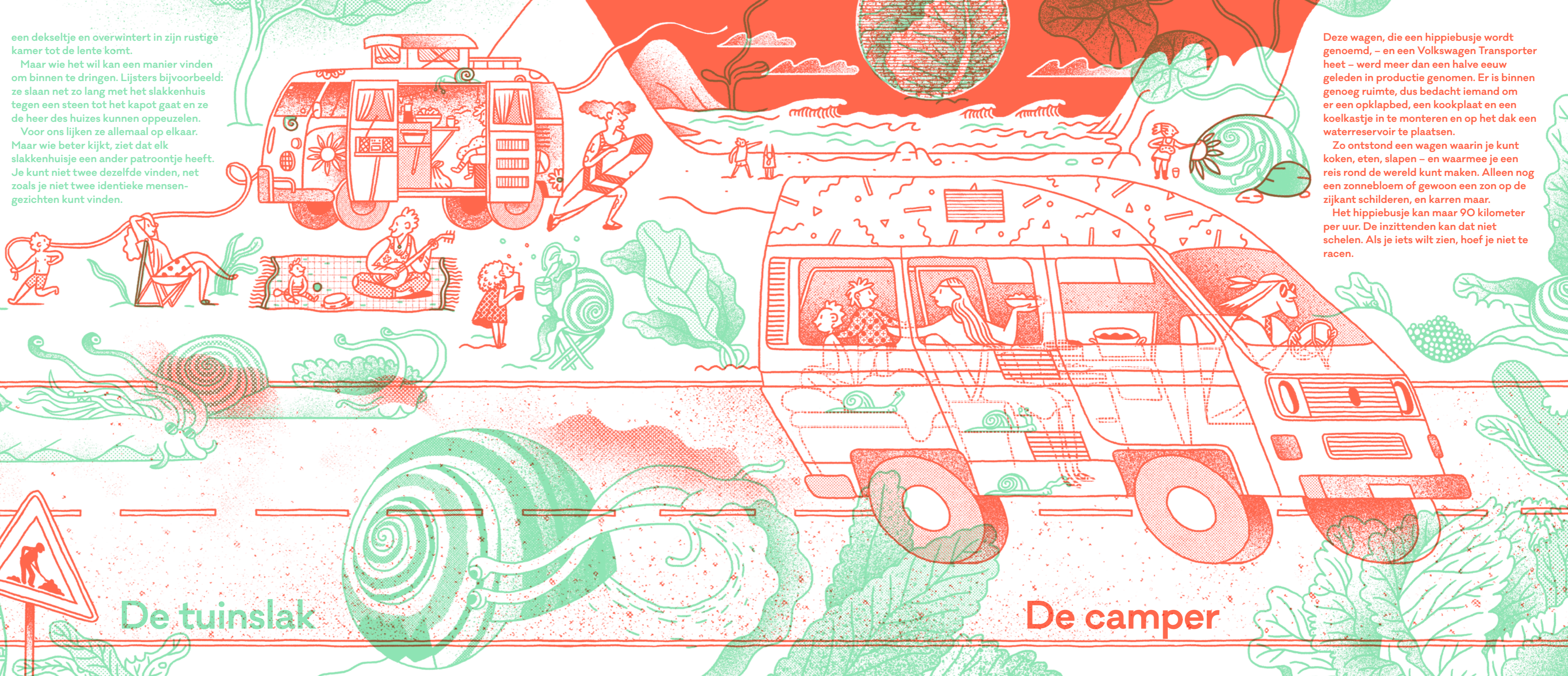
De tuinslak kan niet rennen. Vechten kan hij ook niet. Maar zijn vlees is wel lekker. Dus moet hij schuilen. En als het even kan in een eigen huisje.

Kleine tuinslakken hebben als ze geboren worden op hun rug al een klein doorzichtig huisje. Ze gaan dat meteen sterker maken en daar gaan ze hun hele leven mee door: op hun rug zitten speciale cellen die kalk afscheiden. In de loop der jaren 'groeit' hun huisje met een paar windingen en als het nodig is kunnen ze ook een kapotte muur repareren. In de winter kruipt de tuinslak naar binnen, sluit de ingang af met

een dekseltje en overwintert in zijn rustige kamer tot de lente komt.

Maar wie het wil kan een manier vinden om binnen te dringen. Lijsters bijvoorbeeld: ze slaan net zo lang met het slakkenhuis tegen een steen tot het kapot gaat en ze de heer des huizes kunnen oppeuzelen.

Voor ons lijken ze allemaal op elkaar. Maar wie beter kijkt, ziet dat elk slakkenhuisje een ander patroontje heeft. Je kunt niet twee dezelfde vinden, net zoals je niet twee identieke mensen-gezichten kunt vinden.

Deze wagen, die een hippiebusje wordt genoemd, – en een Volkswagen Transporter heet – werd meer dan een halve eeuw geleden in productie genomen. Er is binnen genoeg ruimte, dus bedacht iemand om er een opklapbed, een kookplaat en een koelkastje in te monteren en op het dak een waterreservoir te plaatsen.

Zo ontstond een wagen waarin je kunt koken, eten, slapen – en waarmee je een reis rond de wereld kunt maken. Alleen nog een zonnebloem of gewoon een zon op de zijkant schilderen, en karren maar.

Het hippiebusje kan maar 90 kilometer per uur. De inzittenden kan dat niet schelen. Als je iets wilt zien, hoef je niet te racen.

De tuinslak

De camper

Zodra de larve van de schietmot uit het ei is gekropen gaat hij aan de slag. Hij moet een huisje bouwen – en daar moet hij klaar mee zijn voor hij wordt gevonden door een hongerige forel of een visser die hem het liefst als aas aan zijn haakje wil prikken.

De schietmot verzamelt alles wat hij maar op de bodem van een beek kan vinden: zandkorrels, dennennaalden, stukjes boomschors en flinters van slakkenhuisjes. Hij plakt de hele boel aan elkaar tot een stevige koker. Daar kruipt hij in en eet wat hij vindt of langs komt drijven. Hij groeit en bouwt net zolang bij tot het op een dag tijd is om te verpoppen. Hij zet zich vast op een grote steen, doet de deur en zijn ogen dicht en valt in slaap.

Na een week of twee is hij een volwassen schietmot. Dan forceert hij de deur, zwemt naar boven en vliegt weg. Over wie hij kort geleden nog was, heeft hij geen idee. Hoezo een larve? Hoezo een pop? Enkel het verlaten huisje tussen de stenen herinnert er nog aan dat hier ooit...

En de vissers? Die weten wel raad. Ze maken hun eigen neplarven van de schietmot.

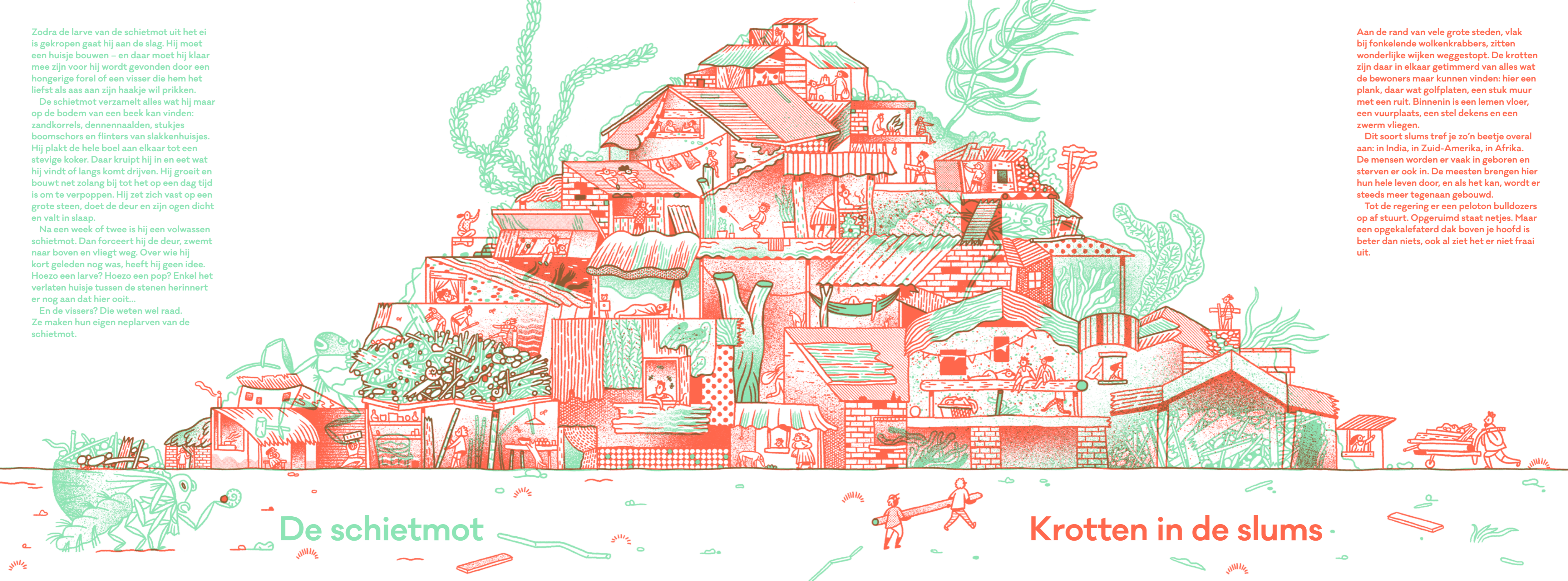
De schietmot

Krotten in de slums

Aan de rand van vele grote steden, vlak bij fonkelende wolkenkrabbers, zitten wonderlijke wijken weggestopt. De krotten zijn daar in elkaar getimmerd van alles wat de bewoners maar kunnen vinden: hier een plank, daar wat golfplaten, een stuk muur met een ruit. Binnenin is een lemen vloer, een vuurplaats, een stel dekens en een zwerm vliegen.

Dit soort slums tref je zo'n beetje overal aan: in India, in Zuid-Amerika, in Afrika. De mensen worden er vaak in geboren en sterven er ook in. De meesten brengen hier hun hele leven door, en als het kan, wordt er steeds meer tegenaan gebouwd.

Tot de regering er een peloton bulldozers op af stuurt. Opgeruimd staat netjes. Maar een opgekalefaterd dak boven je hoofd is beter dan niets, ook al ziet het er niet fraai uit.

Het is niet zo dat de spreeuw geen holte in een boom kan vinden. Maar waarom zou hij dat doen als in bijna elke tuin een vogelhuisje voor hem klaar staat.

De spreeuw neemt zijn intrek in het vogelhuisje en begint te zingen: daarmee lokt hij vrouwtjes. Als er eentje aan komt vliegen, maken ze samen het hol schoon, vlechten een nest van takjes en gras, maken het op met veertjes en het vrouwtje legt er haar eieren in. Als de eitjes uitkomen, krijgen de ouders het razend druk: ze moeten een vracht rupsen, naaktslakken en vliegende en kruipende hapjes vangen om de honger van hun spreeuwjes te stillen.

Daarna vliegen de jongen uit en wordt alles nog een keer herhaald.

Pas nadat het tweede nest groot geworden is verlaten ze het vogelhuisje.

De tuinman maakt het verlaten vogelhuisje schoon: het zit meestal vol vlooiën, luizen en andere beestjes die zich in de spreeuwenveren hadden genesteld.

Maar ook daarna blijft het huisje niet leeg. Misschien trekt er een veldmuis in. Na hem bijvoorbeeld een vleermuis voor zijn winterslaap. Of een wespenkoningin. En in de lente... nou, dat weten jullie al.

En die spreeuwen dan? Als ze hun kinderen de wijde wereld in hebben gestuurd, verandert hun smaak: geen wonder, er zijn overal zoveel zoete en zure kersen, wijndruiven... Ze moeten een voorraad onder hun huid aanleggen voor hun verre reis.

Fruittelers hebben daarom een hekel aan ze. Spreeuwen zijn snelle leerlingen: ze kunnen elk geluid nadoen. Misschien roepen ze ooit in plaats van 'stie stie' en 'kjet kjet': 'Kst kst' of 'Wegwezen!'.

Maar je zult het zien, in de lente komen ze weer terug.

De spreeuw

Het hotel

In vroeger tijd klopten pelgrims als de nacht viel op de deur van een pastorie of van een boerderij langs de weg. Koetsiers waren goed bekend met de herbergen, want daar konden ze overnachten. Tegenwoordig hebben we voor dit alles hotels.

Als je wilt en er goed voor betaalt, maken ze in zo'n hotel het bed voor je op, wekken ze je via de telefoon, brengen ontbijt op bed en spelen het ondertussen klaar om je schoenen glimmend te poetsen en een taxi voor je te bellen.

Tot ziens, waarde heer!
Sommige mensen verblijven weken- of maandenlang in een hotel. Maar je kunt het moeilijk een thuis noemen.

Termieten worden allesvernielers genoemd. Ze vernielen alles wat ze tegenkomen – huizen, bruggen, dammen. Ze kunnen namelijk iets wat geen enkel ander dier op aarde kan: hout eten en verteren.

Ze kunnen echter ook bouwen. Van zandkorrels, steentjes, stukjes hout en speeksel maken ze een papje dat in de open lucht zo hard als beton wordt. Daarvan bouwen ze hoge nesten die op torens lijken.

In het grootste vertrek woont de koning met de koningin. De andere holletjes zijn voor de eitjes, voor jonge termieten en voor paddenstoelen die ze kweken. Door het hele bouwwerk loopt een vernuftig systeem van luchtschachten – zo wordt voorkomen dat de bewoners stikken door gebrek aan zuurstof of door de hitte.

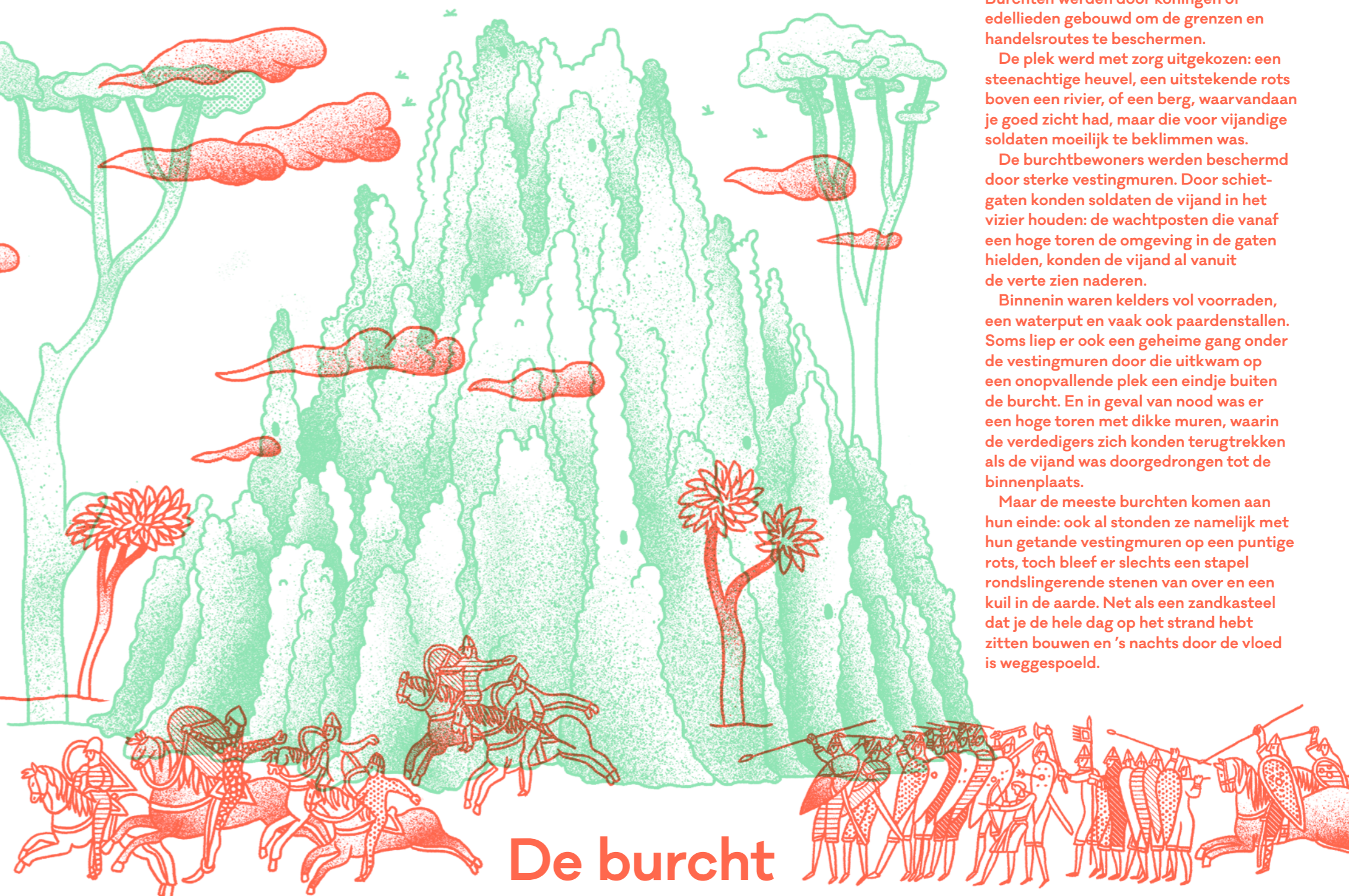
Het is allemaal gebouwd door blinde termietenwerkers.

Die bijten een keer per jaar, aan het begin van de regentijd, openingen in de muren zodat nieuwe koningen en koninginnen de wereld in kunnen vliegen. Vele worden de prooi van vogels, hagedissen en de inheemse bevolking (termieten schijnen licht geroosterd met wat zout erg lekker te zijn), maar het lukt sommige toch een nieuwe termietenstaat te stichten.

Op een dag, als de koningin sterft, blijft de ingenieuze termietenvesting leeg achter. Hij blijft echter nog lang op de savanne staan en biedt een schuilplaats aan slangen en hagedissen. Het herinnert ons eraan dat geen enkel rijk eeuwig duurt.

Termieten

De burcht

Burchten werden door koningen of edellieden gebouwd om de grenzen en handelsroutes te beschermen.

De plek werd met zorg uitgekozen: een steenachtige heuvel, een uitstekende rots boven een rivier, of een berg, waarvandaan je goed zicht had, maar die voor vijandige soldaten moeilijk te beklimmen was.

De burchtbewoners werden beschermd door sterke vestingmuren. Door schietgaten konden soldaten de vijand in het vizier houden: de wachtposten die vanaf een hoge toren de omgeving in de gaten hielden, konden de vijand al vanuit de verte zien naderen.

Binnenin waren kelders vol voorraden, een waterput en vaak ook paardenstallen. Soms liep er ook een geheime gang onder de vestingmuren door die uitkwam op een onopvallende plek een eindje buiten de burcht. En in geval van nood was er een hoge toren met dikke muren, waarin de verdedigers zich konden terugtrekken als de vijand was doorgedrongen tot de binnenplaats.

Maar de meeste burchten komen aan hun einde: ook al stonden ze namelijk met hun getande vestingmuren op een puntige rots, toch bleef er slechts een stapel rondslingerende stenen van over en een kuil in de aarde. Net als een zandkasteel dat je de hele dag op het strand hebt zitten bouwen en 's nachts door de vloed is weggespoeld.

Wat hebben een hotel en een
spreeuwennest met elkaar gemeen?
Of een slak en een camper?
Wist je dat er een volk bestaat dat op
rietten eilandjes woont, net als de fuut?

Een nest, een thuis, een veilig onderkomen.
Hoe dieren wonen, zo wonen wij ook.
Ontdek de wonderbaarlijke huizen van
mens en dier door **de filterfolies** over de
pagina's te bewegen.

BOYCOTT
www.boycottbooks.com

9 789492 986313

